

Procesnota complex project Kluisbos:

Opzet van de procesnota

Voorliggende procesnota ondersteunt de startbeslissing van het project Kluisbos in het kader van het decreet complexe projecten.

Doelstelling van de procesnota

Voorliggende procesnota is een informatief document, geen beslissingsinstrument. De doelstelling van de nota is:

- Het verschaffen van informatie aan alle betrokken stakeholders, adviesinstanties, burgers,.. over de doelstelling en aanpak van het project.
- Duidelijk weergeven hoe en wanneer inspraak kan worden geleverd en op welke plaatsen de informatie digitaal en analoog beschikbaar is.

De procesnota is een evolutief document dat tijdens de loop van het proces steeds geactualiseerd wordt. Zo blijft iedereen op de hoogte van de meest recente stand van zaken van het project. De procesnota is continu raadpleegbaar op de websites www.complexeprojecten.be en www.kluisbergen.be.

De partners engageren zich voor een kwalitatieve invulling van de acties uit de procesnota, maar de niet uitvoering of laattijdigheid creëren geen rechtsgrond voor latere procedures. Het voorkeurs- en projectbesluit zijn wel beslissingen die rechtsgevolgen creëren.

In een eerste hoofdstuk wordt de doelstelling van het project weergegeven. Waarom wordt de procesaanpak complexe projecten voorgesteld en wat houdt die procesaanpak in?

Een **tweede hoofdstuk** gaat dieper in op de noodzakelijke onderzoeken die onderdeel zullen uitmaken van het studiewerk. Een tweede luik van dit hoofdstuk betreft het stakeholdersonderzoek. Nagegaan wordt welke stakeholders actief betrokken worden tijdens de loop van het proces. Belangrijk is ook te weten in welke fase en op welke manier dit gebeurt. In een derde luik wordt een processtructuur opgebouwd. Uiteindelijk zal dit leiden tot een processchema dat verduidelijkt welke de tijdshorizon is en wanneer besluitvorming gepland is.

In het **derde hoofdstuk** wordt de focus gelegd op het geplande communicatie- en participatietraject. Hoe zal u als belangenactor gedurende de loop van het proces op de hoogte worden gehouden? Welke inspraakmomenten zijn er?

Wanneer de processtructuur is opgebouwd en de tijdslijn uitgezet zal ook duidelijk worden of er financiële afspraken moeten worden gemaakt of bevoegdheden gedelegeerd moeten worden. Dit wordt vastgelegd in een vierde hoofdstuk.

Hoofdstuk 1: Projectdoelstelling en procesaanpak

1.1. Doelstelling van het project

Het complex project heeft als doelstelling te komen tot een evenwicht tussen de ecologische waarde van het Kluisbos, het publieke karakter van het bos en de relatie met de omliggende functies, waarbij tevens een oplossing wordt geboden voor diverse (ruimtelijke) problematieken, met name

- de zonevreemdheid van de op de Kluisberg aanwezige bewoning, horeca en recreatie
- de zonevreemdheid van het (gemeentelijk) recreatieoord 'Kluisbos'
- de in SBZ gelegen, nog steeds geldende verkaveling uit 1963.

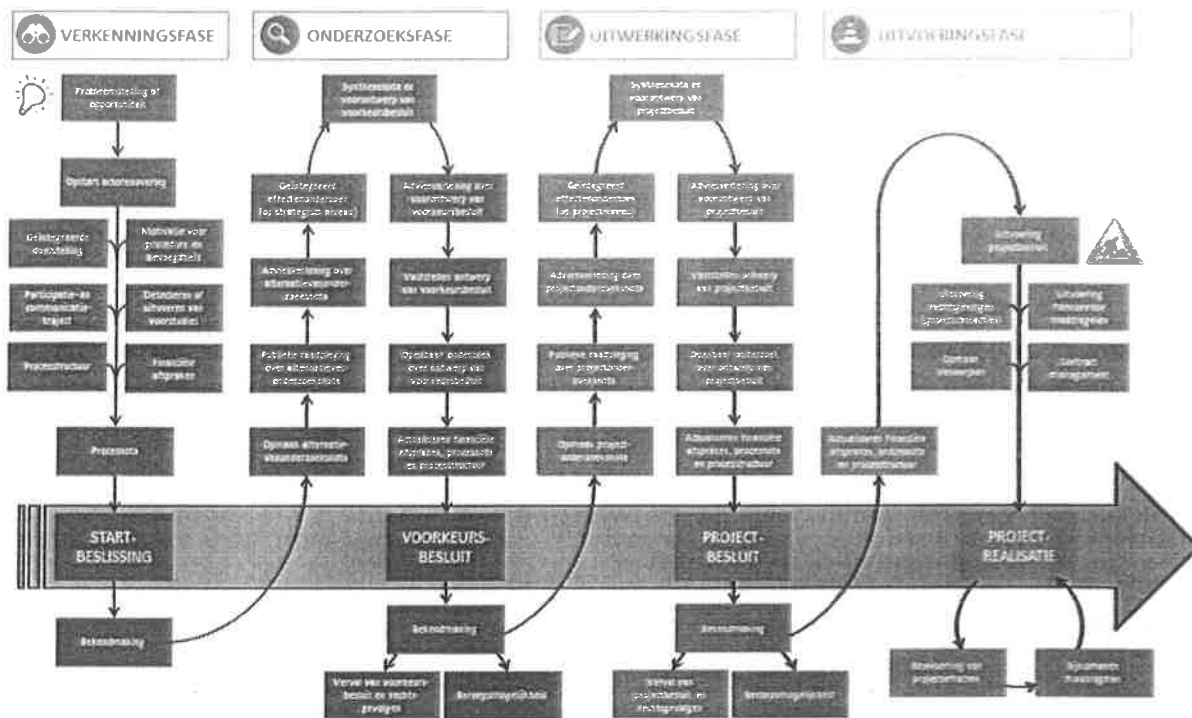
1.2. Wat houdt de procesaanpak van de complexe projecten in?

De procesaanpak is gebaseerd op de procedure die in het decreet complexe projecten van 25 april 2014 werd uitgetekend, en omvat 4 fases (verkenningfase, onderzoekfase, uitwerkingsfase en uitvoeringsfase) met drie beslismomenten (startbeslissing, voorkeursbesluit en projectbesluit) en twee openbare onderzoeken (ter voorbereiding van het voorkeurs- en projectbesluit). De onderzoeken en procedures verlopen op een geïntegreerde manier. De nieuwe aanpak betreft een werkwijze die steunt op participatie, openheid en overleg. Deze nieuwe aanpak beoogt een efficiënt en kwaliteitsvol proces, dat gericht is op de realisatie van een complex project binnen een aanvaardbare termijn en met een maximum draagvlak.

De nieuwe procesaanpak beoogt een efficiënt en kwalitatief proces met aandacht voor zes cruciale principes:

- Open communicatie
- Participatie
- Maatwerk
- Oplossingsgericht samenwerken
- Geïntegreerde aanpak
- Procesregie in handen van de actoren

Hieronder worden de verschillende fasen van de procesaanpak van de complexe projecten weergegeven.

Fase 1: Verkenning

Een project vertrekt vanuit een probleemstelling of opportuniteit. Het doel van de verkenning is tweeledig. Enerzijds komt men tot een eenduidige probleemdefinitie en projectdoelstellingen die gedragen worden door zoveel mogelijk betrokkenen; anderzijds brengt men de grote lijnen van het proces in kaart. De doelstellingen van een complex project worden opgenomen in de startbeslissing, die het engagement inhoudt van één van de bevoegde overheden om een proces op te starten. Tijdens de verkenning wordt een procesnota opgemaakt die een globale omschrijving inhoudt van de stakeholdersanalyse, het uitgestippelde participatie- en communicatietraject en de procesaanpak. Mogelijk worden ook samenwerkingsovereenkomsten opgemaakt wanneer verschillende overheden of belanghebbenden betrokken zijn.

Fase 2: onderzoek

De onderzoeksfase van een complex project gaat van start als de startbeslissing, met een duidelijke projectdefinitie en doelstellingen, is genomen. Het doel van de onderzoeksfase is om de beste oplossing te filteren uit een brede waaier van mogelijkheden. Daarvoor moeten de verschillende oplossingen op een geïntegreerde manier onderzocht en afgewogen worden.

De alternatievenonderzoeksnota wordt opgemaakt bij de start van de onderzoeksfase. Deze nota geeft een beschrijving van de doelstellingen en de geografische werkingssfeer van het complexe project en bepaalt de reikwijdte van het geïntegreerde onderzoek. De nota beschrijft welke alternatieven er mogelijk zijn en hoe de effecten van het complexe project zullen onderzocht worden. Met de alternatievenonderzoeksnota zorg je ervoor dat alle onderzoeken gelijktijdig kunnen starten met dezelfde informatie en basisgegevens. De alternatievenonderzoeksnota gaat ruimer dan het milieukundig onderzoek. Ook ruimtelijke en economische aspecten komen in deze fase reeds aan bod. De alternatievenonderzoeksnota geldt als kennisgeving waarop ingesproken kan worden. Op

basis van het onderzoek worden alternatieven met mekaar vergeleken, om te komen tot één oplossing die het voorwerp zal uitmaken van het ontwerp van voorkeursbesluit.

Fase 3: uitwerkingsfase

De uitwerkingsfase van een complex project volgt op de goedkeuring van het voorkeursbesluit, die één mogelijke oplossing naar voor schuift. Het doel van de uitwerkingsfase is om dit voorkeursbesluit verder te concretiseren tot een realiseerbaar project en om de uitvoeringswijze te bepalen.

Bij de start van de uitwerkingsfase wordt de projectonderzoeksnota opgemaakt. Deze nota beschrijft enerzijds het project en de flankerende maatregelen die opgenomen zijn in het voorkeursbesluit. Anderzijds bepaalt deze nota wat het geïntegreerd effectenonderzoek op projectniveau moet omvatten. Daar waar het onderzoek in de vorige fase zich eerder op een strategisch niveau afspeelde, zal de focus nu op het eigenlijke projectniveau liggen.

Het projectbesluit is een beslissing van de bevoegde overheid over het geïntegreerd geheel van vergunningen, machtigingen, het bestemmingsplan en het actieprogramma. Het projectbesluit omvat ook aspecten van beheer en monitoring.

Fase 4: de uitvoeringsfase

De uitvoeringsfase van een investeringsproject volgt op de goedkeuring van het projectbesluit. Het doel van de uitvoeringsfase is enerzijds om de werken zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Anderzijds is het belangrijk om ook de nodige stappen wat betreft het beheer, de monitoring en de evaluatie van het project uit te voeren.

1.3. Waarom kiezen voor de procesaanpak van de complexe projecten?

Het proces wordt op participatieve wijze gevoerd. Het maatschappelijk middenveld, de burgers, verenigingen,... kunnen op deze wijze een bijdrage hebben in het te ontwikkelen project. Al van bij de uitwerking van de projectdoelstelling zijn omwonenden op de hoogte van de geplande ontwikkelingen en kunnen desgevallend lokale problematieken of kansen weergeven zoals inzake het recreatief gebruik van het Kluisbos, ed. Een gedragen project biedt meer kans op succes bij de goedkeuring ervan.

De nieuwe procesaanpak gaat uit van geïntegreerd onderzoek van stedenbouwkundige, economische en milieukundige aspecten. Hierdoor kan een meer globale beoordeling van de alternatieven worden gemaakt in vervanging van de sequentiële opeenvolging van het studiewerk bij de reguliere procedure.

Hoofdstuk 2: Voorstel van aanpak onderzoeksfase

2.1. Voorgenomen onderzoek

Het doel van het onderzoek is om de beste oplossing te filteren uit een brede waaier van mogelijkheden. Daarvoor moeten de verschillende oplossingen op een geïntegreerde manier onderzocht en afgewogen worden. Het onderzoek zal in de onderzoeksfase het project met al de voorgestelde alternatieven beoordelen op strategisch niveau.

Het gaat om een eerste inschatting van het op te maken studiewerk. Later kan blijken uit de bevraging van de actoren, dat bijkomend studiewerk vereist is. Belangrijk in deze fase is ook het vastleggen van de wijze waarop de deelonderzoeken mekaar beïnvloeden en op welke wijze afstemming van de deelonderzoeken wordt georganiseerd.

Bij de start van de onderzoeksfase worden verschillende alternatieve oplossingen uitgewerkt. Vervolgens wordt de alternatievenonderzoeksnota opgemaakt. Deze nota geeft een beschrijving van de doelstellingen en de geografische werkingssfeer van het complexe project en bepaalt de reikwijdte van het geïntegreerde onderzoek. De nota beschrijft welke alternatieven er mogelijk zijn en hoe de effecten van het complexe project zullen onderzocht worden. Er wordt met deze alternatievenonderzoeksnota gekozen om vroeg in het proces publiek en adviesinstanties de mogelijkheid te geven eigen ideeën naar voren te brengen. Uit de inspraak op de alternatievenonderzoeksnota kunnen dus bijkomende alternatieve oplossingen voortkomen.

Reeds kan een eerste inschatting worden gemaakt van de te onderzoeken aspecten in het kader van de alternatievenonderzoeksnota:

- Milieutechnisch onderzoek (inclusief mobiliteit en passende beoordeling)
- Maatschappelijke kosten- en batenanalyse van de verschillende alternatieve oplossingen
- Welke instrumenten zijn nodig om het alternatief te realiseren: bestemmingswijzigingen, verkavelingsvoorschriften (behouden of afschaffen), verordening, aankoop in der minne, onteigening, instrumenten van het Decreet Landinrichting, verhandelbare bouwrechten,...

2.2. Onderlinge afstemming van het te voeren onderzoek

Met de alternatievenonderzoeksnota zorg je ervoor dat alle onderzoeken gelijktijdig kunnen starten met dezelfde informatie en basisgegevens. Het is van belang gedurende de opmaak van de studies op regelmatige basis de voortgang na te gaan en de afstemming tussen de verschillende studies te verzekeren.

2.3. Mogelijke knelpunten/risico-analyse

De knelpunten van het proces worden best vooraf al ingeschat. Welke onzekerheden kunnen het proces bedreigen?

- De houding van de diverse private eigenaars in het projectgebied

- Het financiële kostenplaatje van de alternatieve oplossingen
- Elke oplossing moet voldoen aan een passende beoordeling, rekening houdende met de ongunstige staat van instandhouding van het SBZ
- Naast de Europese bescherming (SBZ en de instandhoudingsdoelstellingen) is er ook het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk (IVON)

2.4. Analyse van actoren en belanghebbenden

Op basis van de ruimtelijke situering, de voorgenomen bestemmingen en de mogelijke functies in het plangebied wordt een eerste oplijsting gemaakt van de relevante beleidsactoren. Naast elke actor wordt ook weergegeven welke verantwoordelijkheid die actor draagt in het voorliggende proces en op welke wijze die bijdraagt aan het verwezenlijken van de vooropgestelde doelstellingen.

Volgende actoren worden betrokken bij de onderzoeksfase:

Actor	Inzet financiële middelen
Agentschap Natuur en Bos	JA
Provincie Oost-Vlaanderen	JA
Departement Omgeving	JA
Gemeente Kluisbergen	JA
Onroerend Erfgoed	
Departement Landbouw en Visserij	
Vlaamse Landmaatschappij	
Instituut Natuur- en Bosonderzoek (INBO)	
Boerenbond	
Algemeen Boerensyndicaat (ABS)	
Natuurpunt	
Omer Wattez	
BOS+	
Toerisme Vlaanderen/Toerisme Vlaamse Ardennen	

2.5. Voorstel voor procesorganisatie

Projectteam

Het projectteam volgt het geheel van werkzaamheden op tijdens de duur van het complex project. Het betreft dan de voorbereidende opmaak van beslisdocumenten, de afstemming van de onderzoeken, de timing van de verschillende stappen in het proces, het organiseren van het actorenoverleg,...

Leden van het projectteam zijn:

- Agentschap Natuur en Bos
- Departement Omgeving
- Provincie Oost-Vlaanderen

- Gemeente Kluisbergen
- Onroerend Erfgoed
- Departement Landbouw en Visserij
- Vlaamse Landmaatschappij
- Toerisme Vlaanderen en/of Toerisme Vlaamse Ardennen
- team complexe projecten

Procesverantwoordelijke

De gemeente Kluisbergen neemt de rol op van procesverantwoordelijke.

Klankbordgroep

Om breder te communiceren over de voortgang van het complex project wordt de klankbordgroep samengeroepen. Naast de leden van het projectteam en adviesinstanties maken ook het maatschappelijk middenveld en lokale mensen er deel van uit: **Natuurpunt, Omer Wattez, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, vertegenwoordiger(s) van horeca en private eigenaars/bewoners, GECORO,...**

Hoofdstuk 3: Communicatie- en participatietraject

3.1. Informatieve kanalen

Voor alle vragen met betrekking tot het complex project kan men terecht bij Lode De Kimpe (lode@lodedekimpe.be)

Via de gemeentelijke website zal over de voortgang van het complex project gecommuniceerd worden.

Op 15 mei werd een algemeen informatiemoment georganiseerd om alle actoren te informeren over het traject van het complex project en de inhoud van de startbeslissing. Er zal in het verdere verloop van het proces ruimte voorzien worden voor terugkoppeling.

3.2. Organisatie van de formele inspraak

Inspraak:

Alle betrokkenen worden op de hoogte gebracht van het voorgenomen plan via de alternatievenonderzoeksnota. Het is de bedoeling dat er uit de inspraak zoveel mogelijk zinvolle en bruikbare ideeën komen om het voorgenomen onderzoek te verbeteren en/of te vervolledigen. Het publiek, alsook het maatschappelijke middenveld en alle andere betrokken instanties krijgen de mogelijkheid om aanvullingen te geven over de inhoud van het gevoerde onderzoek in de alternatievenonderzoeksnota.

Het feit dat de alternatievenonderzoeksnota geraadpleegd kan worden, wordt bekendgemaakt :

- via een bericht in ten minste één dagblad OF in het gemeentelijk infoblad dat verspreid wordt in de betrokken gemeente of gemeenten,
- EN door aanplakking op de aanplakplaatsen van de gemeente Kluisbergen.

De alternatievenonderzoeksnota zelf kan op volgende manieren geraadpleegd worden :

1. bij de overheid die de startbeslissing heeft genomen en op haar website (www.kluisbergen.be);
2. op de website complexe projecten (www.complexeprojecten.be)
3. de website van de dienst Mer.

Bij de bekendmaking moet worden aangegeven dat eventuele opmerkingen binnen dertig dagen na de bekendmaking worden bezorgd aan de procesverantwoordelijke (Kluisbergen).

De concrete modaliteiten voor de bekendmaking en de behandeling van de opmerkingen werden opgenomen in het besluit van de Vlaamse regering tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten

Twee openbare onderzoeken:

Onderzoeksfase: na het vaststellen van een ontwerp van voorkeursbesluit

Uitwerkingsfase: na het vaststellen van een ontwerp van projectbesluit

Tijdens het openbaar onderzoek kan iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon schriftelijk opmerkingen of bezwaren indienen bij de procesverantwoordelijke (Kluisbergen);

3.3. Participatie

Het is belangrijk om met rechtstreeks betrokkenen (private eigenaars, bewoners, uitbaters horeca en handelszaken) intensiever te communiceren en te overleggen. De wijze waarop dit georganiseerd wordt, is nog uit te werken.

Hoofdstuk 4: Afspraken en Samenwerkingsovereenkomsten

Budgettaire en andere middelen zijn belangrijke voorwaarden om een proces kwalitatief in te vullen. In deze fase wordt al een inschatting gemaakt van de financiële middelen die noodzakelijk zijn om de proces- en onderzoeks aanpak te realiseren. Het gaat om een ruwe inschatting. Bepaalde afspraken kunnen opgenomen worden in samenwerkingsovereenkomsten. Dit financiële plaatje zal ook de verdere procesmatige aanpak bepalen.

4.1. Raming van de middelen m.b.t. het proces

De kosten voor het geïntegreerd onderzoek in de onderzoeksfase worden gedeeld door de gemeente (10%), de provincie (10%), het Agentschap voor Natuur en Bos (40%) en het departement Omgeving (40%).

4.2. Raming van de middelen m.b.t. de uitvoering (een globale inschatting)

Het is op dit moment nog weinig realistisch om al een goed zicht te hebben op de uiteindelijke kostprijs van het initiatief. Het noodzakelijke budget voor de uitvoering hangt nauw samen met het alternatief dat gekozen zal worden in het voorkeursbesluit. Tijdens de onderzoeksfase zal de kost in beeld worden gebracht. De procentuele verdeling van de middelen mbt het proces staat los van de noodzakelijke kosten voor uitvoering van het complex project. Financiële afspraken hierover maken deel uit van voorkeurs- en projectbesluit.

